

DRUŠTVO KATOLIŠKIH PEDAGOGOVI SLOVENIJE IN FRANC PEDIČEK

MARIJA ŽABJEK⁶

Ključni pojmi: *dr. Franc Pediček, pedagogika, etični kodeks, pedagoški etos, človeška in strokovna izločitev, dostojanstvo in nedotakljivost osebnosti*

Key words: *dr. Franc Pediček, pedagogics, ethical code, pedagogical ethos, personal and professional excommunication, dignity and untouchability of personality*

Povzetek

Prispevek želi prikazati bogato in ustvarjalno delo dr. Franca Pedička, odnos oblasti do njegovega ustvarjalnega dela in njegovo doživljanje ob tem, povzeto iz pogovora, ki ga je pripravila dr. Angelca Žerovnik v prvi številki revije Vzgoja. Dr. Franc Pediček si je že zelo zgodaj prizadeval, da bi pripravili etični kodeks za učitelje, vendar je bilo v šestdesetih letih prejšnjega stoletja za to še prezgodaj. Slovenski učitelj tega še danes nima, ga je pa za svoje člane pripravilo in na skupščini leta 1997 potrdilo Društvo katoliških pedagogov Slovenije. Kodeks želi na več mestih izpostaviti, da je učenec samostojna osebnost in zato subjekt, ne le objekt vzgoje. Za to si je prizadeval tudi dr. Pediček, ki je želel izpostaviti dostojanstvo in nedotakljivost učenčeve, študentove, človeške osebe in osebnosti. Prav za to si prizadevamo tudi člani DKPS. Zaradi njegovega bogatega in ustvarjalnega dela, povezanega z našimi prizadevanji, smo ga predlagali za častnega člana DKPS. Ob tem smo se z njim srečali in ga doživeli kot vedrega, veselega, pokončnega človeka, z vsem srcem predanega mlademu rodu.

Abstract

The goal of this article is to present the opulent and creative work of dr. Franc Pediček, the attitude of the government to his creative work and Pediček's feelings about that. This is summed up from an interview dr. Angelca Žerovnik prepared for the first issue of the Vzgoja (Education) magazine.

Dr. Franc Pediček strived for an ethical code for the teachers to be prepared. But the 1960s were a too-early-an age for an ethical code. Slovene teachers are still without one. Though in 1997 Association of Catholic Pedagogues of Slovenia (Društvo katoliških pedagogov Slovenije; DKPS) prepared an ethical code for its members and the DKPS assembly sanctioned it. The Code wishes to point out on several places that the pupil is an individual personality and therefore a subject

⁶ Marija Žabjek (roj. 1944) je univerzitetna diplomirana ekonomistka. Bila je ravnateljica na Srednji ekonomski šoli v Ljubljani, več kot 22 let je delala v šolstvu. Je predsednica Društva katoliških pedagogov Slovenije, bila je tudi med njegovimi ustanovitelji.

and not a mere object of education. This is also what dr. Pediček strived for. He wished to stress dignity and untouchability of a pupil's, student's, human's person and personality. This is also something the members of DKPS endeavour for. Due to his opulent and creative work that is connected to DKPS` efforts, we have recommended him for an honorary member of DKPS. On this occasion we met him and found in him a serene, joyful, upright person who was dedicated with all his heart to the young generation.

Uvod

Delovanje *Društva katoliških pedagogov Slovenije* (DKPS) temelji na štirih stebrih. Prizadevamo si za strokovno in duhovno rast, povezanost in poslanstvo. Za to se trudimo sami ali pa k sodelovanju povabimo sodelavce s pedagoškega področja. V 21 letih delovanja smo se srečali tudi z dr. Francem Pedičkom.

V prispevku želim osvetliti srečanja z njim, na podlagi odgovorov v rubriki *Naš pogovor* v reviji *Vzgoja* primerjati njegovo delovanje s prizadevanji našega društva, njegovo prizadevanje za oblikovanje etičnega kodeksa učiteljev in njegov vpliv na delo in rast posameznih članov društva in društva kot celote.

Učitelji in vzgojitelji bi z manj navora motivirali mlade in z večjim veseljem hodili v razred, če bi snovalci nove šolske zakonodaje prisluhnili in uporabili temeljne misli iz bogatega ustvarjalnega opusa dr. Pedička. V njih ne bi usihal pedagoški etos, zaradi katerega so se odločili za delo z mladimi.

Pediček in politični disidenti

Sama sem se z njim prvič srečala v prvih letih po osamosvojitvi Slovenije na posvetu na tedanji *Pedagoški akademiji*. Na posvetu so sodelovali še drugi, dotodanjemu sistemu lojalni strokovnjaki. Ti so prisotne želeli prepričati, da so bili v prvih 50 letih po drugi svetovni vojni oni bolj kot Pediček politični disidenti. O teh je dr. Pediček sam v reviji *Vzgoja*, v rubriki *Naš pogovor*, dejal: »V želji, da bi minule zadeve naše pedagogike prišle na svoje pravo mesto in v pravi položaj, sem napisal študijo o paradigmah slovenske poosvoboditvene pedagogike. V njej sem dokumentirano pokazal, kakšni ideološki vzorci so v zadnjih skoraj petdesetih letih usmerjali in vodili razvoj pedagoške znanosti pri nas. Kaj hujšega! Vehementno se je oglasil znani varuh čistosti marksizma, socializma in ateizma v naši pedagogiki in šoli. Zanimivo in strokovno ter etično značilno je, da je pri tem 'učencčevsko' branil dr. Schmidta, sebe razglasil za trajnega disidenta, mene pa označil kot hlapca socializma, ideologije, politike in usmerjenega izobraževanja.

Možu se je pri tem dogodilo tisto, kar se po devetdesetem letu dogaja pri nas mnogim, njemu podobnim, da svoje 'družinsko' nagajanje, zoprnovanje, oporekanje, trmoglavljenje itd. 'materi' partiji razglašajo za največjo možno upornost in zaslužnost, darovano naši današnji demokraciji na oltar, še več, takšno vedenje

razglašajo za svoje junaško in tvegano družbeno ideološko in politično disidentstvo. Vsem drugim pa, ki so bili pod trdo roko partije opečateni in anatematizirani, to disidentstvo vztrajno in glasno odrekajo» (Žerovnik, 1992: 22).

Etični kodeks in dr. Pediček

Ko smo v DKPS razmišljali o tem, kaj želimo, kateri so naši cilji, kam usmerjamo svoje moči, smo v odgovorih na to vprašanje videli smisel etičnega kodeksa učiteljev in potrebo po njem. Ob nastajanju etičnega kodeksa smo se spraševali, čemu vztrajamo in zakaj hočemo vztrajati. Zato, ker nam ni vseeno za mlade. Ker z njimi doživljamo njihove stiske. Ker jim želimo posredovati bogastvo znanja. Ker jim želimo biti v oporo pri njihovem zorenju. Ker je v nas etični čut, ki presega meje zakonodaje. Šolska zakonodaja določa, kako naj deluje šolski sistem. To je potrebno, ni pa dovolj. Zakonodaja predstavlja okvir, ki še zdaleč ne more zajeti vsega, kar obsegajo medosebni odnosi. Tu se začneja področje etike. Če pri svojem pedagoškem delu ne razvijamo etičnega čuta, je naše delo osiromašeno, omejeno na pravno raven. Potem papirji postanejo bolj pomembni kot človek. Človečnost zamre.

Več o potrebi po etičnem kodeksu in povezavi z dr. Pedičkom je povzela Veronika Koselj. Poudarila je: »Potreba po učiteljskem etičnem kodeksu se ni pojavila šele tedaj, ko smo mi začutili potrebo po njem. Pred štiridesetimi leti je dr. Franc Pediček v Sodobni pedagogiki objavil prispevek o potrebnosti moralnega kodeksa za pedagoške delavce. V članku je poudaril, da vzgoja postaja eksistenčni problem in človekov etos eksistenčni imperativ. Ali ne čutimo tega vsak dan bolj v stiku z generacijo, ki odrašča v zmaterializiranem svetu, polnem agresivnih vedenjskih vzorcev, ki jih vsiljujejo najrazličnejši mediji od risank do računalniških igrice? Kako aktualne so besede, ki jih je tedaj zapisal dr. Pediček, da gre danes pri vzgoji »... predvsem za notranje bogatenje in usposabljanje človeka, da bo zmožen pravilne selekcije vplivov iz okolja in moralnega odzivanja na docela nove in nepredvidene življenjske situacije« (Pediček, 1964). Dr. Pediček je v omenjenem članku poudaril, naj bo vzgoja etično življenje, moralna akcija, posredovalka in oblikovalka temeljnih življenjskih vrednot. Za to je nujen čim višji etos pedagoških delavcev. Poudaril je, da od formuliranja etičnega kodeksa za pedagoške delavce ne moremo pričakovati rešitve vseh zapletenih problemov. Kljub temu bi bil tak kodeks nadvse pomemben, ker bi doprinal velik delež k večjemu etičnemu osveščanju pedagoških delavcev, ker bi ostril in bogatil moralni občutek in moralne odločitve pedagogov v različnih kompliciranih vsakdanjih pedagoških situacijah, ker bi jih bogatil z moralno občutljivostjo pri vzgojno-izobraževalnem delu, ker bi jim razkrival moralne posledice pedagoških ravnanj v doživljanju otrok in jih hrabil v borbi za pravice in vrednote pedagoškega dela. Etični kodeks bi pedagoge spodbujal k strokovnemu izpopolnjevanju in

pedagoško delo varoval mnogih zmot in zlih pojavov. Z vsem tem bi pedagoge oblikoval v vedno bolj etične, vedno bolj visoko in globoko osebnostne ljudi. To pa bi se bogato obrestovalo v celotnem pedagoškem delu z mladimi rodovi« (Koselj, 2005: 28, 29).

Ali bo revija *Vzgoja* potrebna?

DKPS je postalo še bolj prepoznavno, ko smo leta 1999 z *Družbo Jezusovo* začeli izdajati revijo *Vzgoja*. Preden smo se odločili, da interno glasilo *Iskanja* nadomestimo z revijo, ki naj bi izšla štirikrat letno, smo morali razrešiti več vprašanj. Za lažjo odločitev se je p. Silvo Šinkovec pogovarjal tudi z dr. Pedičkom. V uvodniku v 39. številko revije je o tem zapisal: »Ko sem postal urednik revije *Vzgoja*, sem se šel posvetovati tudi z njim. Res potrebujemo novo revijo na pedagoškem področju? Kakšno revijo? Za koga? V tistem pogovoru leta 1999 je podprl idejo o novi reviji. Uredništvu se je zdelo prav, da dr. Pediček postane prvi sogovornik za *Naš pogovor*. Pristal je. Čez nekaj let, ko je izšlo že kar nekaj števil, mi je rekel, da mi ni verjel. Ni verjel, da bomo revijo res postavili na noge. Ni verjel, da je v deželi že toliko svobode, da je to možno storiti. Dejal je: »Moram se izpovedati, dvomil sem. Nisem vam verjel. Toda, sedaj vam čestitam.« Kdor je poznal tega moža, ve, da je dolga leta s seboj nosil strah. Strah ni prišel iz nič, ampak je bil posledica dolgoletnega onemogočanja, sramotjenja in preganjanja« (Šinkovec, 2008: 1).

Človeška in strokovna izločitev

Da je bil ta strah močan, lahko razberemo v pogovoru z dr. Pedičkom v *Vzgoji*. Dogodke po *Drugem posvetu slovenskih pedagogov* na Bledu l. 1971, kjer je prebral referat *Vzgoja kot družbena funkcija*, je opisal takole: »To so bile tako hude insinuacije in obtožbe, ki so v tistem času pomenile človekovo poklicno in socialno smrt. In ta je tudi grozila. Sprožena je bila totalna politična in prosvetna vojna proti meni. Odpovedati sem se moral direktorstvu *Pedagoškega inštituta*. Nikjer v javnosti nisem smel več strokovno nastopati, nikjer objavljati. Pahnjen sem bil v popolno človeško in strokovno izločitev ter osamo. Izgubil sem predavanja iz šolskega svetovalnega dela na *Oddelku za pedagogiko FF*; tam me je dr. Schmidt zamenjal s samoooklicanim 'mojim' asistentom šolskih svetovalnih služb. Po šolah nisem smel več voditi timov šolske svetovalne službe. Znanci in prijatelji me niso smeli več poznati, le malokateri je še upal pokazati znak nekdanjega poznanstva. Stal sem pred vrati celice, ko so delavci Udbe po ožjem in širšem življenjskem ter delovnem okolju poizvedovali o moji družbeni zadržanosti in socialnem ter sosedskem vedenju. Na nobenem posvetu ali strokovnem srečanju nisem smel biti navzoč, kaj šele da bi smel obdelati kakšno strokovno snov itd. Z eno besedo: totalni in totalitarni pekel! Vanj so me veselo pehali in tlačili mnogi slovenski pedagogi z 'onstran' moje antropološko postavljene pedagoške teze o vzgoji« (Žerovnik, 1999: 21).

Vzgojo otrok vrnimo v družino

Čeprav je zavračanje občutil že prej, je bila bolečina tega dogodka zagotovo zelo globoka. Zavračanje, obsodbo in krivice je doživljal, ko je opozoril, da je družina temeljna celica, kjer otrok ob očetu in materi najde toplo zavetje, razumevanje in ljubezen. Tedaj je »zavzel stališče, da je treba vzgojo otrok in mladih iz socialističnih političnih organizacij vrniti v družino, to je v življenjsko, delovno, čustvovanijsko in vrednotno sobivanje in sodelovanje očeta, matere, starih staršev, sester in bratov.« (Žerovnik, 1999: 20). Iz njegovih besed in dogodkov tistega časa lahko razberemo, da so bili temelji za razvrednotenje družine postavljeni že davno.

Dostojanstvo in nedotakljivost osebnosti

Ob trdni družini bi z vzgojo v šoli z manj napora »oblikovali osebnostno zrele, samostojne, svobodne in ustvarjalne ljudi, ki razvijajo svoje telesne, duševne in duhovne zmožnosti, da bodo usposobljeni za odgovorno življenje in sodelovanje z drugimi v družini, na delovnem mestu, pri političnem udejstvovanju, v občestvenem in družbenem življenju« (DKPS, 2005: 3). K taki vzgoji bi prispevali Pedičkova pedagoška praksa in pedagoška teorija, v katerih je poudarjal »dostojanstvo in nedotakljivost učenčeve, študentove, človeške osebe in osebnosti. V pedagoški teoriji pa: socialnoantropološki teorem o neodtujljivih pravicah učenca, študenta, odraslega kot življenjskega, duševnega, duhovnega, družbenega in vrednostnega celega ter celostnega bitja. Ob tem pa me je bolj zaposlovala problematika njihovega bistvovanja, ne toliko dejavnostnega bivanja. Torej bolj pedagoška ontologija, manj pedagoška fenomenološka pragmatika. Od tod tudi v moji pedagoški zavesti odbojnost in zanemarjanje ideološko-političnih ter pragmatično operativnih paideioloških in edukacijskih tem« (Žerovnik, 1999: 20).

Pedagoški etos

S tako vzgojo bi bil »učenec samostojna osebnost in zato subjekt, ne le objekt vzgoje« (DKPS, 2005: 3). Učiteljem pa bi krepili pedagoški etos, ki ga je dr. Pediček živel in med dijaki udejanjal. O tem pravi: »Praktično vzgojno-izobraževalno delo po gimnazijah, svetovalno in posvetovalno delo v vzgojnih svetovalnicah ter predavanja med visokošolskimi študenti *Oddelka za pedagogiko Filozofske fakultete* in takratne *Visoke šole za telesno kulturo* mi pomirja človeško in poklicno vest, da je bilo prav, ker sem v njem pedagoško gorel in se razvijal v strokovnih močeh. Vsako srečanje z nekdanjimi dijaki in vsemi, s katerimi sem se kdaj srečal kot 'pedagoški erotik', mi to potrjuje. Velikokrat mi nekdanji dijaki in študenti 'citirajo' povedane misli iz šolskih ur in predavanj, ki so si jih do danes ohranili kot kažipote in smernice življenja in dela. Torej pedagoško delo z mladino ni obup, temveč plodno oblikovalno opravilo, če je šola šola in je učitelj lahko učitelj! Ali drugače, če je

šola razvojni antropološki laboratorij (ne administrativno-birokratski center oz. ideološko-odtujitveni politicum!) in če je učitelj (lahko) svobodnjak misli in duha, predvsem pa, če je mladim neizkrivljeno zrcalo njihovih osebnostnih in razvojnih dosežkov, usmeritev in poti. Torej, bolj velja: kogar bogovi ljubijo, ne kogar bogovi sovražijo – ga naredijo pedagoga« (Žerovnik, 1999: 19).

Gotovo je bilo dr. Pedičku nekaj pedagoškega ognja danega, dograjeval in izpolnjeval pa ga je ob svojih vzornikih: dr. Trstenjaku, dr. Janžekoviču in dr. Gogali. »Psihološka 'trstenjakovščina' in filozofska 'janžekovščina' sta postali in ostali določeni stalnici mojega miselno obravnavnega sveta v vsem mojem naslednjem poklicnem času, seveda globoko prekvašeni s človeškim pedagoškim erosom moje rešnje študijske 'gogalovščine'. Na teh treh stebrih je stal ves moj nadaljnji poklicno-strokovni kozmos. Njegovim pobudam in postavkam se imam zahvaliti, da sem ostal svoj čas antičnofilozofska lenonoga želva, ki me pa brzonogi Ahilčki – marksistički niso mogli nikoli prehiteti po propozicijah obstajanja neskončno majhnih ločilnih količin poti, znanja in mišljenjskega ognja ...« (Pediček, 2006: 44).

Pri oblikovanju svojega pedagoškega etosa je še posebej izpostavil dr. Gogalo, ki mu je bil vzor, vreden posnemanja: »Profesor Gogala je bil nad vsemi slovenskimi profesorji. Bil je človek in pedagog v nerazdružnem zlitju. Edini, ki je vsakogar znal sprejeti vase in ga nevidno voditi k samemu sebi in k drugim. Njegove modre in tople oči so človeka predirale in ga vlekle k njemu. Vedno je bil do človeka spodobno in hkrati privlačujoče distančen. Nikoli cedljivo ponujajoč se. Vselej samospoštljiv in drugospoštljiv. Blizu in oddaljen hkrati, pač odvisno od vrste okoliščin in snovi pogovora. Nikoli vsiljujoče podučljiv, a tudi nikoli obsojajoče zavračljiv. Vedno pa iskreno svetovalski in pomagalski. Znal je biti odkrit občudovalec študentovsko doseženega, a tudi iskren razočaranec študentovsko zgubljenega. Predvsem do kraja pošten in spoštljiv do drugačnega mnenja in stališča. Izključenost in zavračljivost nista bili črti njegovega zaokroženega značaja in celovite osebnosti. Nikoli ni želel biti nepovabljen vdiralec v dušno in mišljenjsko intimo človeka. Vsakogar je spoštoval kot enkratno bivanjsko mojstrovino in vrednostnost. Vsakomur je bil apotekarsko pravičen tehtalec njegovih prednosti in pomanjkljivosti. Znal je odpuščati in nikoli zamerjati nerodnosti svojim študentom. Kot tak je bil resničen pedagoški 'Aba' vsem, ki so njemu križali pota življenja in dela ali katerim je on križal le-ta ...

In s to dragoceno dediščino sem stopil v svoj pedagoški poklic. Kakšna sreča in kakšna blagodejna pobuda za predano in iskreno delo, čeprav družbeno okolje ni bilo po meri mojih misli, prepričanj in želja. A ta 'manko' mi je nadomestil pedagoški ogenj, ki mu ga je v duši in poklicni zavesti prižgal naš nepozabni profesor doktor Stanko Gogala. Hvala mu.

Poleg vsega tega bogatega sejanja pedagoško empatičnega ali sočustvenega in življajočega se semenja v nas slušatelje pa je dr. Gogala tudi bogato poseljeval naše

pedagoško spoznavalne njive. Hodeč po njihovih ozarah in ogonih je enako bogato sejal v naše poslušanje, sprejemanje, razčlenjanje in čudenje ter samospraševanje, deževje svojih misli in opisovanj raznih pedagoških pojavov in potekov, stanj in strujanj, da se nam je vrtelo v očeh in glavah. Kadar je imel pri predavanjih 'svojo uro', si imel občutek, da stojiš pod bogatim slapom njegovih misli in besed, razčlenjevanj in strnitev, ki jih je zlival nate, da ti ni dal sproti samostojno misliti in se opredeljevati. Silil te je le v sprejemanje in spoznavalno sozvenenje z njim. Kot govornik, predavatelj, učitelj je bil čarovnik opazovanja in luščenja pomenskih ovojev besedam in mislim« (Pediček, 2006: 53, 54).

Žar dr. Gogale ga je napolnjeval in navdihoval, da je postal »nehote nadaljevalec njegove pedagogike, seveda še zdaleč ne tako mojstrsko miselno in besedno opisovalne temveč grobo rušeč njegovo skladnost in umirjenost ter blagovest« (prav tam: 55).

Današnji slovenski učitelj mnogokrat ne najde (morda tudi ne želi) slovenskih pedagoških erotikov, ob katerih bi se zgledoval, navdihoval in šolo 'poveseljeval', kot pravi bl. Anton Martin Slomšek: »Kakor ljubo sonce zemljo oživlja, katero osije, tako naj vsak učitel šolo oveseljuje, v katero pride. Učenik mertev ko les in merzel ko led – učenci pa živi ko ogenj, se slabo stikajo; serca učencov se učeniku tako dolgo odmikajo, da šola zmerzne, nauka cvet pomerje in dobrega sadu ne da. Iskreni šolski prijatelj, kar vsak učitel naj bo, ima naj oživnih iskric kupoma k redi za veselje in kratek čas, za resnico in za nedolžno šalo ali *špas*, svoje učence za nauk vnemati in oživljati, zaspane dramiti, pridne podperati, da mu ne opešajo na sredi pota potrebne poduka« (Slomšek, 1995: IV).

Pediček, častni član DKPS

Dr. Franc Pediček je za slovensko šolstvo naredil ogromno, čeprav mu niso pustili, da bi vso svojo ustvarjalnost 'postavil na svetlo' v zanj aktualnem času. Nadaljeval in dograjeval je delo svojih velikih učiteljev: dr. Antona Trstenjaka, dr. Stanka Gogale in dr. Ive Šegula. Še vedno ni dobil mesta, ki mu gre. Dr. Janez Drnovšek, predsednik države, in dr. Milan Zver, minister za šolstvo, sta mu leta 2005 oz. 2007 podelila dve visoki državni priznanji: zlati red za zasluge in najvišjo državno pedagoško nagrado. Naše društvo pa mu je leta 2007 podelilo naziv častni član DKPS. V utemeljitvi za naziv častnega člana smo med drugim zapisali: »Dr. Franc Pediček je kot teoretik in praktik vse življenje deloval na pedagoškem področju. Njegov način razmišljanja o vzgoji in vlogi učitelja je temelj, na katerem deluje naše društvo. On je bil tisti, ki je postavil temelje *Etičnega kodeksa članov Društva katoliških pedagogov Slovenije* ... Proučeval je različna področja pedagogike, pomembno je prispeval k pedagoški antropologiji, šolski pedagogiki in pedagoški znanosti kot taki. V njegovih delih so bile ves čas vidne temeljne vrednote. Zaradi prizadevanj za vzgojo in izobraževanje mladih v temeljnih vrednotah je doživljal politične pritiske in omejevanje v ustvarjalnem delu.

V slovenskem prostoru je prvi utemeljil pedagoško deontologijo ter pripravil in objavil etični kodeks pedagoških delavcev. Kot učitelj psihologije in filozofije je veliko prispeval k osebni rasti mladih na bežigranski in drugih ljubljanskih gimnazijah, kjer je bil med dijaki priljubljen profesor. Kot docent in izredni profesor za psihološko-pedagoške predmete se je razdajal med študenti *Visoke šole za telesno kulturo*, na *Filozofski fakulteti*, na *Oddelku za pedagogiko*, na *Akademiji za glasbo* in *Akademiji za likovno umetnost*.

Zelo obsežen je tudi njegov andragoški prispevek po vsej Sloveniji, v okviru predavanj za učitelje in starše ...« (Žabjek, 2007: 46).

Srečanje članov UO DKPS z dr. Pedičkom

Ob podelitvi naziva smo se člani DKPS dvakrat osebno srečali z njim. Ob prvem srečanju smo ga prosili za soglasje, da mu društvo podeli naziv častnega člana. Srečanje je bilo prijetno, polno veselja, hudomušnosti in nagajivosti, hkrati pa je bilo treba ves čas pazljivo spremljati vse njegove besede, ki so ob vsakem stavku posebej zahtevale razmišljanje, kaj se za njimi skriva.

Drugič se je srečal s člani upravnega odbora. Ker mu zdravje ni dopuščalo, da bi mu naziv podelili na vsakoletnem srečanju učiteljev, vzgojiteljev, katehetov in staršev na Ponikvi, smo mu ga podelili na srečanju upravnega odbora. Tudi to srečanje je bilo iskreno, igrivo, prisrčno, polno veselja in hudomušnosti.

Tega srečanja se še danes z veseljem spominjamo. Globoko smo doživeli njegovo veselje do življenja, spoštovanje pedagoškega dela in njegov etos, ki ga je izžareval tisto popoldne z nami – predstavniki članov DKPS. S tega srečanja hranimo nekaj prisrčnih fotografij.

Franc Pediček – slovenski pedagog

Zakaj je bil in je še vedno dr. Franc Pediček, slovenski pedagog, zamolčan in potisnjen v ozadje? Učitelji in vzgojitelji bi tarnali manj, če bi snovalci šolskih reform in šolske zakonodaje prisluhnili ter v reforme in zakon vgradili dosežke pedagoškega ustvarjanja dr. Pedička. Tako pa je v naše šole prodril duh liberalizma; ne le liberalizma, temveč anarholiberalizma. Za izhod iz tega bo potrebna dolga in naporna pot.

Tega se je dr. Pediček zavedal zelo zgodaj. Poudarjal je, da: »Ne gre pozabiti, da je bil širši družbenopolitični okvir tega časa najprej odprto nastopanje liberalizma v drugi polovici šestdesetih. Ta pa je bil nasledek sesipanja partije in njene enoumne marksistično-socialistične idejnosti ter ideološkosti. Sredi tega ozračja je bila slovenska šola v razpadanju, šolska upravna oblast pa v globoki krizi in reorganizaciji, zaradi tega pa brez večje direktivne oblasti in moči. V urejanje šolstva in dajanje strokovne pomoči sta vse bolj vztrajno in uspešno vstopala *Pedagoški inštitut pri Univerzi v Ljubljani* in *Zveza pedagoških društev Slovenije*. V praktičnem šolskem vzgajanju

in izobraževanju pa so postajale vse bolj pomembne in avtoritativne strokovne postavke interdisciplinarno zasnovane in skupinsko delujoče šolske svetovalne službe s pedagogi, psihologi in socialnimi delavci« (Žerovnik, 1999: 21–22).

Če bomo člani DKPS (kot pravi dr. Pediček) »prizadevni in plemeniti uresničevalci svobodnosti, demokratičnosti in humanosti v šolski edukacijski praksi ter prijatelji antropološko-paideične teorije« (prav tam: 24), bomo lahko ta trend zaustavili in voz začeli počasi premikati po poti, ki jo je zastavil dr. Franc Pediček. S skupnimi močmi, z zagonom in s pedagoškim etosom bomo zmogli tudi to.

Viri in literatura

- DKPS (2005): *Etični kodeks članov Društva katoliških pedagogov Slovenije*. Ljubljana: Jutro.
- Koselj, Veronika (2005): *Etični kodeks učitelja, Etični kodeks članov društva katoliških pedagogov Slovenije*. Ljubljana: DKPS. Str. 28, 29.
- Pediček, Franc (2006): *Moja hoja za pedagogiko*. Ljubljana: samozaložba.
- Slomšek, Anton Martin (1995): *Iskrice šolo oživeti, Blaže in Nežica v nedeljski šoli*. Celje: Mohorjeva družba.
- Šinkovec, Silvo (2008): Hoja za človekom. V: *Vzgoja*, letnik 10, št. 39, str. 1.
- Žabjek, Marija (2007): Častni član DKPS: dr. Franc Pediček. V: *Vzgoja*, letnik 9, št. 35, str. 46.
- Žerovnik, Angelca (1999): Dr. Franc Pediček. V: *Vzgoja*, letnik 1, št. 1, str. 19–24.